

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІНАХ

© І.П. Гладкий, Н.Ю. Шраменко, 2013

Визначено існуючі перешкоди при впровадженні дистанційних освітніх технологій та проаналізовано досвід застосування електронних навчальних курсів. Для ефективного впровадження новітніх технологій дистанційної освіти запропоновано застосовувати комплексний підхід та певні функції стосовно забезпечення інформатизації навчального процесу та організації проведення дистанційного навчання зосередити у відокремленому підрозділі навчального закладу.

Ключові слова: освітньо-професійні технології, дистанційне навчання, електронний курс, вебінар

Identifying existing barriers to new distance learning technologies , and analyzed the experience of the application of e-learning courses. For the effective implementation of the latest technologies for distance education offered to adopt an integrated approach , and the functions of information to ensure the educational process and the organization of distance learning to focus in a separate unit of the institution .

Keywords: educational and professional technology, distance learning, e-learning course, webinar

Вступ. Процес глобалізації, невідпинний розвиток сучасних інноваційних та інформаційних технологій, потреби суспільства в мобільності обумовлюють пошук новітніх технологій навчання та модернізації освітніх систем. В модернізації освіти найсуттєвішу роль займає дистанційне навчання. Отже дистанційна форма навчання в навчальних закладах України набуває стрімкого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Переваги дистанційної освіти підтверджені багаторічним зарубіжним досвідом. Науковцями проведено порівняльний аналіз розвитку вітчизняної системи дистанційного навчання з

системами освіти країн Євросоюзу та виявлено основні проблеми, що перешкоджають впровадженню дистанційної освіти в Україні [1].

Визначено, що дистанційна освіта буде конкурентоздатною з іншими системами, якщо забезпечить необхідний рівень якості знань, який можна досягти цілеспрямованою роботою всього колективу навчального закладу [2].

На цей час активно проводяться розробки в напрямку розвитку дистанційної освіти. Рекомендації, що надаються фахівцями [3-6], мають суттєве значення при розробці електронних навчальних курсів та впровадженні інноваційних освітніх технологій в навчальний процес.

Формулювання цілей. Метою публікації є аналіз досвіду впровадження та застосування дистанційної освітніх технологій в навчальних дисциплінах для подальшого їх удосконалення.

Аналіз практичного досвіду впровадження дистанційних освітніх технологій. Використання технологій дистанційного навчання має суттєві переваги:

- економічність - скорочення витрат на проведення навчання (не потрібно витрат на оренду приміщень, поїздок до місця навчання, як учнів, так і викладачів і т.п.);
- гнучкість – можна отримувати освіту в зручний час та в зручному місці, а також проводити навчання великої кількості осіб;
- можливість підвищити якість навчання за рахунок застосування сучасних комп'ютерних технологій;
- можливість створити єдине освітнє середовище, коли освітяни не обмежені відстанню та можуть навчатись незалежно від місця проживання;
- доступність - дозволяє зробити навчання доступним та відкритим для різних соціальних груп населення, в т.ч. з обмеженими фізичними можливостями.

З метою удосконалення освітньо-професійних технологій, що спрямовані на підвищення якості підготовки фахівців та здешевлення навчального процесу, в ХНАДУ створено центр дистанційного навчання.

Дистанційні освітні технології застосовуються як для засвоєння окремих курсів підвищення кваліфікації користувачів, так і для отримання вищої освіти.

Впровадження дистанційного навчання має певні перешкоди, що пов'язані з необхідністю:

- придбання системи дистанційного навчання;
- фінансування проектів інформатизації навчального процесу;

- формування методології створення дистанційних навчальних курсів, он-лайн-семінарів, комп'ютерного тестування;
- моральної підготовки професорсько-викладацького складу до інновацій та всебічне впровадження новітніх комп'ютерних технологій в навчальних курсах;
- ознайомлення представників професорсько-викладацького складу з технологією та методологією створення навчальних курсів (лекцій, практичних та лабораторних занять, оцінка та контроль знань та ін.);
- мотивації професорсько-викладацького складу для розробки електронних курсів дисциплін, за якими буде проводитись навчання;
- розробки бази внутрішньовузівських нормативно-правових та регламентуючих впровадження та проведення дистанційного навчання документів;
- стандартизації та проведення сертифікації дистанційних курсів;
- наявності високого рівня самоорганізації з боку користувачів дистанційної освіти.

В ХНАДУ з метою забезпечення високого професійного рівня надання дистанційної освіти на базі системи дистанційного навчання Moodle розроблено електронні курси переважної більшості дисциплін навчального процесу. З цією метою організовані курси підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу, спрямовані на освоєння технології та методології створення навчальних курсів в розрізі їх окремих елементів. Цьому сприяла проведена активна робота в напрямку розробки методології дистанційного навчання, а технологія розробки електронних курсів дисциплін широко представлена в створених провідними фахівцями ХНАДУ методичних матеріалах (презентації, методичні рекомендації, електронні навчальні видання, віртуальні тренажери, тощо). На основі розробленої бази внутрішньовузівських нормативно-правових та регламентуючих документів проводиться експертиза та сертифікація дистанційних електронних курсів, за якими може проводитись навчання. Отримання сертифікату є додатковою мотивацією для розробника електронного курсу. Для ефективного використання науково-педагогічного потенціалу університету та забезпечення взаємодії і кооперації провідних фахівців в ХНАДУ створено лабораторію дистанційного навчання, що являє собою віртуальний науково-навчальний комплекс, оснащений комп'ютерами та мультимедійними технічними засобами, де фахівці дистанційної освіти проводять заняття та консультації з представниками професорсько-викладацького складу з проблем інформатизації навчального процесу.

Заняття розроблених електронних курсів має відповідну структуру (рис. 1)

Структура заняття

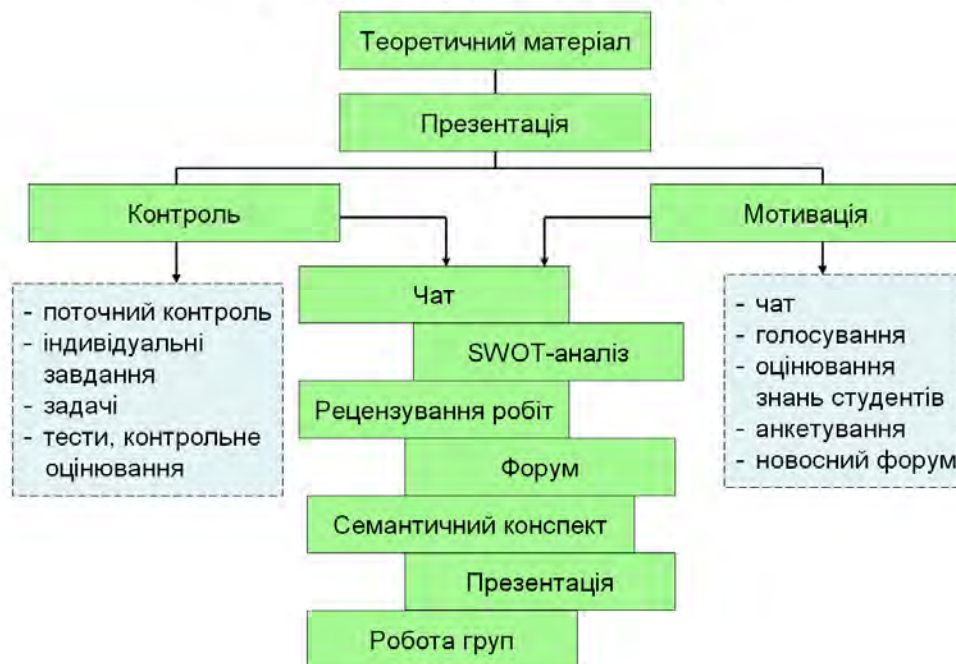

Рис. 1. Структура заняття електронного курсу

Суттєва увага на даний час приділяється проведенню вебінарів, які проводяться у режимі реального часу та забезпечують повну взаємодію між аудиторією й ведучим (рис. 2).

Досвід впровадження дистанційної освіти в навчальних дисциплінах ХНАДУ дозволив для окремих інформаційних матеріалів виявити наступні переваги:

- можливість розвитку творчого потенціалу студентів та користувачів електронних курсів, дозволяє придбати навички критично мислити, вміти швидко орієнтуватися в складних ситуаціях та знаходити правильні рішення;
- при проведенні практичних занять: індивідуальне рішення, тривалий час, що обмежений тижнем, можливість використання додаткових джерел, контроль за виконанням;
- при проведенні поточного контролю передбачено: багаторазовість, індивідуальність, фіксований за часом, передбачений для всіх студентів, регулярний, можливість перегляду помилок;
- при тестуванні по блоку модулів: велика варіантність, випадковий порядок відповідей, автоматичне обмеження за часом, автоматичне оцінювання;

- при форум-спілкуванні: тривалий час обговорення, посилання на джерела при аргументації, можливість відгалуження, можливість збереження та перегляду думок.

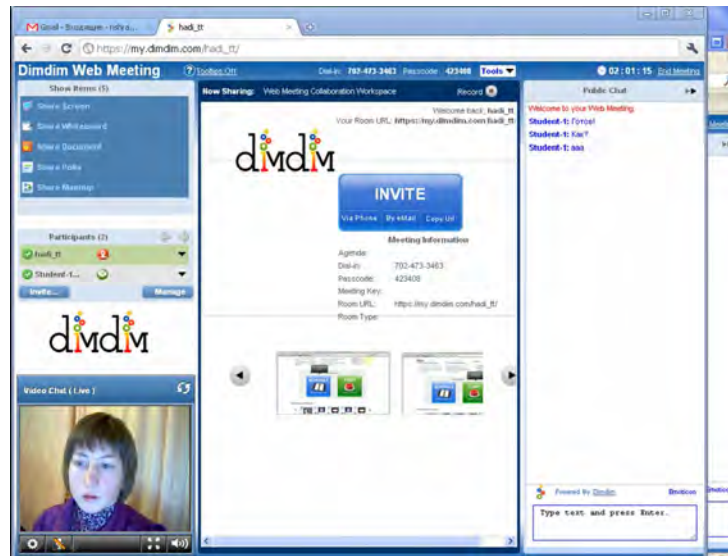

Рис. 2. Приклад вебінару

Разом с тим, відмічено певні недоліки:

- відсутня емоційність спілкування;
- спілкування обмежене за часом;
- недостатній рівень самоорганізації з боку користувачів дистанційної освіти.

Для удосконалення освітньо-професійних технологій та ефективного впровадження дистанційної освіти необхідний комплексний підхід до існуючих проблем системи дистанційного навчання. Для цього пропонується на базі навчального закладу (за участю провідних фахівців з дистанційної освіти та інноваційних комп'ютерних технологій) відокремити спеціалізований підрозділ, основними функціями якого є:

- забезпечення інформатизації навчального процесу;
- розробка бази внутрішньовузівських нормативно-правових документів стосовно впровадження та проведення дистанційного навчання;
- формування методології дистанційного навчання;
- розробка методичного забезпечення щодо створення електронних навчальних курсів;
- проведення семінарів та консультацій по застосуванню в навчальних курсах інформаційних технологій та інтерактивних засобів навчання;
- сприяння розробці електронних навчальних видань;
- проведення сертифікації дистанційних курсів;

- організація дистанційного навчання не тільки за окремими курсами, але й за цілим комплексом спеціальностей.

Висновки. В результаті аналізу практичного досвіду визначено існуючі перешкоди при впровадженні дистанційних освітніх технологій. Виявлено переваги та недоліки застосування окремих інформаційних матеріалів електронних навчальних курсів. Для ефективного впровадження новітніх технологій дистанційної освіти запропоновано застосовувати комплексний підхід та певні функції стосовно забезпечення інформатизації навчального процесу та організації проведення дистанційного навчання зосередити у відокремленому підрозділі навчального закладу.

В цілому, спираючись на міжнародний досвід та сучасні умови глобалізації, дистанційне навчання є перспективним напрямком розвитку освіти в Україні, тому потребує подальшого удосконалення та всебічного впровадження.

Перспективні напрями розробок ХНАДУ:
розширення сфери впровадження вебінарів;
організація дистанційного навчання за комплексом спеціальностей;
створення та супроводження сучасного веб-ресурсу університету.

Література

1. Мась Н.М. Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду використання дистанційного навчання в освіті та його ефективність/ Н.М. Мась, Н.А. Сторожук, Л.О. Ряба, Л.В. Солодєєва. – [Електронний ресурс] режим доступу - http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Znpviku/2013_41/Zbirnik_41_31.pdf
2. Мазур М.П. Розвиток дистанційного навчання в Україні як складової інформатизації сучасного суспільства. – Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. - №1, 2007. – с. 71-75.
3. Кухаренко В.М. Комплексний підхід до впровадження дистанційного навчання // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – К.: "Фоліант", 2007. – т. 18. – С. 77-83.
4. Кухаренко В.М. Навчально-методичний комплекс підготовки викладача дистанційного навчання. Інформаційні технології і засоби навчання. – К.: ел. фахове видання. 2007. – вип. 3, <http://www.ime.edu-ua.net/em3/content/07kvmldo.htm>
5. Кухаренко В.М. Савченко М.В. Оптимізація розробки дистанційного курсу». – Кривий Ріг: КЕІ ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана». – 2008. С. 130-133.

6. Кухаренко В.Н. Стратегия корпоративного электронного обучения // Управление персоналом. – 2009. – №8 (191). – С. 53-55.

УДК 378.14.004.738.5

Анатолій Кудін

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

E-mail: kudin@npu.edu.ua

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СИСТЕМ НАВЧАННЯ В НПУ ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА

© Кудін А., 2013

У роботі розглянуто питання ефективності використання нових програмних продуктів і інтернет-адаптованих технологій у традиційному навчальному процесі у вищій школі. Визначені основні педагогічні проблеми, що виникають на основних стадіях процесу навчання. Показано шляхи розв'язання цих проблем з допомогою інформаційно-комунікаційних технологій і програмних продуктів (Power Point, VBA, Virtual Dub, Microsoft Mouse Mischief, Camtasia Studio, Moodle, Apple Podcasting, Skype, ooVoo, Open meeting и др.) . Проведена оцінка ефективності їх застосування у порівнянні з традиційними методами навчання.

Ключові слова: навчальний процес, технологія навчання, інформаційно-комунікаційні технології, програмний продукт, інтернет.

The effectiveness of using modern software and Internet technologies during the usual learning in higher education was considered in that topic. Basic teaching issues, which arising in the focused five general stages of the learning process, were determined. Solutions for these issues were found using of ICT and software (MS PowerPoint, VBA, Virtual Dub, Microsoft Mouse Mischief, Camtasia Studio, Moodle, Apple Podcasting, Skype, ooVoo, Open meeting etc.). Assessment of its application as compared with traditional methods of learning was implemented.

Keywords: learning, learning technologies, ICT, software, Internet.

Вступ. Стратегічним напрямом розвитку Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова на шляху становлення його як сучасного європейського дослідницького університету є впровадження у навчальний процес інноваційних проектів. Один з таких - широкомасштабний